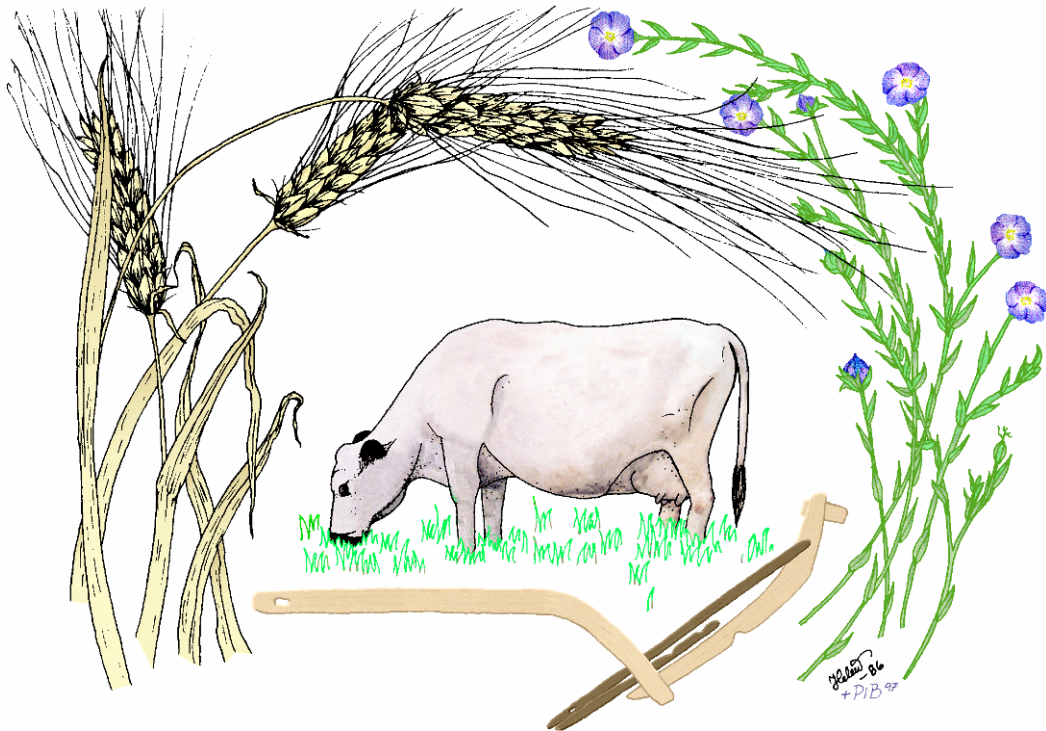

MILJÖARKEOLOGISKA LABORATORIET

RAPPORT nr. 2017-050

Makrofossilanalys samt utplock för ^{14}C
av två prover från Torparängen, RAÄ
Växjö 30:1 & 31:1, Småland

Sofi Östman och Samuel Eriksson

INSTITUTIONEN FÖR IDÈ- OCH SAMHÄLLSSTUDIER

Makrofossilanalys samt utplock för ^{14}C av två prover från Torparängen, RAÄ Växjö 30:1 & 31:1, Småland

Sofi Östman, Miljöarkeologiska laboratoriet, Umeå universitet

Samuel Eriksson, Miljöarkeologiska laboratoriet, Umeå universitet

Bakgrund

Två makrofossilprover har mottagits och analyserats för makrofossil och utplock för datering. Samtliga prover är insamlade av grävpersonal i samband med undersökningen. Proverna kommer från två härdar som ligger i anslutning till två stenkammargravar. Gravarna utgörs av hällkistor i ett röse och har anlagts under senneolitikum-bronsålder. I området finns även yngre sentida sekundära gravläggningar.

De frågeställningar som ligger till grund för analysen är framförallt fokuserade på funktion av härdar och huruvida de kan vara kopplade till aktiviteter i anslutning till gravarna, exempelvis offer.

Uppdragsgivare är CMB Uppdragsarkeologi AB och kontaktperson har varit Caroline Hulting Lindgren.

Provbehandling

Innan analys förvaras proverna i torkrum (+30°) tills all fukt försvunnit. Provernas volym mäts innan materialet vattensållas och floterar på 2 mm och 0,5 mm. Materialet genomsöks samt artbestäms under stereolupp med hjälp av referenslitteratur (Cappers, Bekker, & Jans, 2006) och laboratoriets referenssamling. Enbart förkolnat material tillvaratas och analyseras arkeobotaniskt. Övrigt makrofossilt material såsom träkol, ben och snäckor plockas ut och presenteras tillsammans med det botaniska materialet. Vid artbestämning av träkol har den del av trädet mest passande för analys plockats, dvs. yttre årsringar, kvistar m.m. samt det träslag med lägst egenålder. Analys utförd av Sofi Östman och Samuel Eriksson

Resultat

I båda proverna kom det fram sädeskorn, tyvärr rätt så fragmenterade och det var inte möjligt att artbestämma dem närmre. Det dök även upp en del ogräsfröer i de båda anläggningarna. Dessa utgörs av några av våra vanligaste åkerogräs såsom åkerspärgel, pilört och åkerbinda samt ängsväxten svartkämpar. I A6 kom det även fram en del brända ben och skörbränd sten, något som är ett ganska väntat material i en härd.

Att avgöra huruvida materialet är kopplat till rituellt bruk eller offer är givetvis mycket svårt. Det är överlag en utmaning att tolka ett växtmaterial som offer eller användande vid kult om det inte dyker upp något mycket speciellt och kontexten är tydlig, det vill säga platsen är/har

varit av rituell eller religiös betydelse. Växtoffer har framförallt kunnat diskuteras när de funnits i forntida gravar tillsammans med brända ben. Vanligt är då hasselnötter, brända sädeskorn samt rotdelar och stamknölar från vissa arter, ex knylhavre och brudbröd. Offer av äpplen, rotfrukter och lök har väldigt liten chans att lämna kvar rester för eftervärlden att identifiera när de väl bränns. Samma sak gäller för oljerika växter såsom lin (Viklund, 2002).

Vid närmre blick på den artsammansättning vi har i dessa härdar, finner vi inget som direkt kan kopplas till kult eller offer. Det vittnar snarare om ett ganska väntat material i härdar. Bevaringen på sädeskornen var allt annat än fördelaktig men mängden är av större intresse. Antalet ogräs och sädeskorn som hittas åt kan bero på att bevaring och provtagning varit ytterst gynnsam, det vill säga materialet har inte brunnit upp och hamnat i ytterkant av anläggningen. Det kan också vara så att detta material vittnar om härdens sista användning.

Referenser

Cappers, R. T., Bekker, R. M., & Jans, E. J. (2006). *Digitale Zadenatlas van Nederland - Digital seed atlas of the Netherlands*. Groningen: Barkhuis publishing & Groningen University Library.

Viklund, K. (2002). Växter - en mänsklig historia. i *Ett växande vetande*. Vetenskapsrådet.

Bilagor

Tabell 1. Resultat

		<i>Spergula arvensis</i>	<i>Persicaria lapathifolia</i>	<i>Plantago lanceolata</i>	<i>Fallopia convulvulus</i>	Cerealia indet	Cerealia fragment		
		Åkerspärjel	Pilört	Svartkämpar	Åkerbinda	Sädeskorn	Sädeskornfragment	Volym före	Volym efter
Raä + A.nr	MAL nr								
Raä 30:1, A6	17_058_001	4	4	1	1	1		3L	40 ml
Raä 31:1, A7	17_058_002		7		1	6	16	2L	80 ml

Tabell 2. Material för ¹⁴C

	Material	Vikt
17_058_001	Träkol. <i>Betula</i> sp/Björk	75 mg
17_058_002	Cerealia indet	17 mg

MAL

Miljöarkeologiska laboratoriet

Umeå universitet

901 87 UMEÅ

<http://www.idesam.umu.se/mal/>

mal@umu.se